
Fra: Edgar Vegge <Edgar.Vegge@kvinesdal.kommune.no>
Sendt: 29. august 2019 14:41
Til: !Postmottak OED
Emne: Særutskrift Høringssvar - Nasjonal ramme for vindkraft
Vedlegg: Særutskrift Høringssvar - Nasjonal ramme for vindkraft.pdf

Kategorier: Blå kategori

Vi viser til høring på NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft. Kommunestyret behandlet saken i går kveld og fattet dette vedtaket:

«Kvinesdal kommune bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet. Vi har mye vannkraft og vi har et betydelig ledningsnett, store trafoanlegg og to vindkraftverk som har fått konsesjon. Kvinesdal kommune sier derfor nei til at det avsettes nye områder for vindkraftprosjekter slik det er vist til i nasjonal ramme for vindkraft. Staten må lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk på en slik måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.»

Vedlagt følger særutskrift av saken.

Med vennlig hilsen

EDGAR VEGGE

Kvinesdal kommune

Skog- og miljørådgiver

Telefon: +4738352857+4798849416

HØRINGSSVAR - NASJONAL RAMME FOR VINDKRAFT

Ordningsverdi: S82	Saksmappe: 2009/206	Løpenr.: 10267/2019	Saksbehandler: Edgar Vegge
Saksnr: 56/19 54/19	Utvalg: Forvaltningsutvalget Kommunestyret	Dato: 28.08.2019 28.08.2019	

Rådmannens forslag til vedtak:

Kvinesdal kommune sier ja til naturen og ja til klimatiltak. Men å bygge ned urørt natur er en dårlig løsning på klimaproblemene.

Kvinesdal bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet, men naturen vår er sterkt preget av alle installasjonene. Vi mener at grensa er nådd og at vi må si nei til nye store vindkraftprosjekter i kommunen. Behovet for å satse på fornybar energi er viktig for å redusere klimautslippene, men satsingen bør være på teknologi som er mindre arealkrevende og har færre negative konsekvenser. Vi foreslår å arbeide for å bli ledende innenfor vindkraft til havs, og skape bedre utnyttelse av solenergi. Videre bør staten lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk, men på sånn måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Nasjonal ramme for vindkraft på land må i større grad ta hensyn til allerede utbygget vannkraft- og vindkraftområder, slik at miljøbelastningen for disse områdene ikke blir større. Det må stilles krav om at avstand til støyfølsom bebyggelse på minst 10 ganger turbinhøyden og så sant vi unngår å bygge ned mer urørt natur.

Vi har også et hjertesukk til konsesjonsbehandlingen: maksimal høyde på turbinene må beskrives i søknadene og fastsettes i konsesjonene – vi må vite hva vi får.

Behandling i Forvaltningsutvalget - 28.08.2019

Frode Jerdal (MDG) fremmet følgende endringsforslag:

Kvinesdal kommune sier ja til naturen og ja til klimatiltak. Men å bygge ned urørt natur er en dårlig løsning på klimaproblemene.

Kvinesdal bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet, men naturen vår er sterkt preget av alle installasjonene. Kvinesdal kommune sier nei til nye vindkraftprosjekter i kommunen.. Behovet for å satse på fornybar energi er viktig for å redusere klimautslippene, men satsingen bør være på teknologi som er mindre arealkrevende og har færre negative konsekvenser. Vi foreslår å arbeide for å bli ledende innenfor vindkraft til havs, og skape bedre utnyttelse av solenergi. Videre må

staten lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk, men på sånn måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Nasjonal ramme for vindkraft på land må i større grad ta hensyn til allerede utbygget vannkraft- og vindkraftområder, slik at miljøbelastningen for disse områdene ikke blir større. Det må stilles krav om avstand til hus og hytter på minst 4 km og så sant vi unngår å bygge ned mer urørt natur.

Vi har også et hjertesukk til konsesjonsbehandlingen: maksimal høyde på turbinene må beskrives i søknadene og fastsettes i konsesjonene – vi må vite hva vi får.

Ap, Frp, H og Krf fremmet følgende nye fellesforslag:

Kvinesdal kommune bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet. Vi har mye vannkraft og vi har et betydelig ledningsnett, store trafoanlegg og to vindkraftverk som har fått konsesjon. Kvinesdal kommune sier derfor nei til at det avsettes nye områder for vindkraftprosjekter slik det er vist til i nasjonal ramme for vindkraft. Staten må lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk på en slik måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Rådmannens forslag til vedtak ble tatt opp til votering først:
Rådmannens forslag fikk ingen stemmer og falt.

Forslaget fra Frode Jerdal (Mdg) ble satt opp mot fellesforslaget fra Ap, Frp, H og Krf: Fellesforslaget fra Ap, Frp, H og Krf ble vedtatt med 6 mot 1 stemme (Mdg) som stemte for sitt forslag.

Forvaltningsutvalgets innstilling

Kvinesdal kommune bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet. Vi har mye vannkraft og vi har et betydelig ledningsnett, store trafoanlegg og to vindkraftverk som har fått konsesjon. Kvinesdal kommune sier derfor nei til at det avsettes nye områder for vindkraftprosjekter slik det er vist til i nasjonal ramme for vindkraft. Staten må lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk på en slik måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Frode Jerdal (MDG) fremmet på nytt sitt endringsforslag fra Forvaltningsutvalget

Kvinesdal kommune sier ja til naturen og ja til klimatiltak. Men å bygge ned urørt natur er en dårlig løsning på klimaproblemene.

Kvinesdal bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet, men naturen vår er sterkt preget av alle installasjonene. Kvinesdal kommune sier nei til nye vindkraftprosjekter i kommunen.. Behovet for å satse på fornybar energi er viktig for å redusere klimautslippene, men satsingen bør være på teknologi som er mindre arealkrevende og har færre negative konsekvenser. Vi foreslår å arbeide for å bli ledende innenfor vindkraft til havs, og skape bedre utnyttelse av solenergi. Videre må staten lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk, men på sånn måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Nasjonal ramme for vindkraft på land må i større grad ta hensyn til allerede utbygget vannkraft- og vindkraftområder, slik at miljøbelastningen for disse områdene ikke blir større. Det må stilles krav om avstand til hus og hytter på minst 4 km og så sant vi unngår å bygge ned mer urørt natur.

Vi har også et hjertesukk til konsesjonsbehandlingen: maksimal høyde på turbinene må beskrives i søknadene og fastsettes i konsesjonene – vi må vite hva vi får.

Forslaget fra Frode Jerdal (Mdg) ble satt opp mot Forvaltningsutvalgets innstilling.

Forvaltningsutvalgets innstilling ble vedtatt med 26 mot 1 stemme (Mdg) som stemte for sitt forslag.

Kommunestyrets vedtak

Kvinesdal kommune bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet. Vi har mye vannkraft og vi har et betydelig ledningsnett, store trafoanlegg og to vindkraftverk som har fått konsesjon. Kvinesdal kommune sier derfor nei til at det avsettes nye områder for vindkraftprosjekter slik det er vist til i nasjonal ramme for vindkraft. Staten må lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk på en slik måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Problemstillinga i få ord:

Kommunen har fått på høring NVE sitt forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Rådmannen foreslår å si nei til nye store vindkraftprosjekter i kommunen.

Saksopplysninger:

Kommunen har fått på høring NVE sitt forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. Arbeidet har sin bakgrunn i energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016)) hvor vi kan lese at *"regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge"* og at *"Olje- og energidepartementet vil utarbeide en nasjonal ramme for konsesjonsbehandling av vindkraft på land"*.

Utgangspunktet for dette saksframlegget er hva den nasjonale rammen vil bety for Kvinesdal. Samtidig, etter at rammen ble gjort offentlig har vi fått et stort og nasjonalt engasjement om å være for eller mot vindkraft. Rådmannen har derfor forsøkt å skrive kort om noen tema som kan være grunnlag for debatten. Stoffet er hentet fra den nasjonale rammen og temarapportene hvis ikke annet er oppgitt.

Oppdrag fra OED

Olje- og energidepartementet gav oppdraget til NVE i februar 2017. NVE har jobbet sammen med andre fagdirektorater i to år, og det ferdige forslaget ble lagt fram 1. april 2019. Forslaget inneholder et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft på land og et kart med forslag til det NVE mener er de mest egnete områdene for ny vindkraft.

21 temarapporter

Arbeidet har vært omfattende. Det er publisert 21 temarapporter basert på en gjennomgang av norsk og internasjonal litteratur, erfaringer fra konsesjonsbehandling av vindkraftsaker og fra vindkraftverk i drift. Nasjonale fagmyndigheter og andre kunnskapsmiljøer har deltatt i utarbeidelsen av rapportene. Dette er den mest omfattende kunnskapsgjennomgangen som har vært gjort av miljø- og samfunnsvirkninger av vindkraftverk i Norge.

13 områder

NVE har pekt ut 13 områder som direktoratet mener er best egnet for vindkraft på land i Norge. NVE har lagt stor vekt på de faglige bidragene fra andre myndigheter og mener at både teknisk-økonomiske hensyn og miljø- og samfunnsinteresser er godt ivaretatt i kartet.

Også innenfor de utpekte områdene vil det være områder som ikke egner seg på grunn av konflikter med viktige interesser, eller som følge av mindre gode vindressurser.

Rammen er et faglig råd

Den nasjonale rammen er et faglig råd som prøver å avstemme behovet for ny kraft mot naturverdier og andre verdier. Rammen er ikke en utbyggingsplan, men et forsøk på å peke ut de beste vindkraftlokalitetene der konfliktene er lavest mulig. Det er fortsatt den tradisjonelle konsesjonsbehandlingen som skal avgjøre om et sted er egnet for vindkraft, men det vil være vanskeligere å få konsesjon utenfor enn innenfor de utpekte områdene.

Hovedrapporten, de 21 temarapportene, kart, innspill m.m. finnes på denne nettsida: <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/?ref=mainmenu>

Trenger vi vindkraften?

I dag utgjør vindkraften ca. 4 % (5,3 TWh) av kraftproduksjonen i Norge mens vannkraften står for 94 %. Men vindkraftandelen vil øke til ca. 8 % (12,2 TWh) når prosjektene som er under bygging blir ferdige (13 stk. er under bygging). I tillegg er det gitt konsesjon til 37 vindkraftprosjekter som ikke er bygget ennå.

Men trenger vi egentlig mer vindkraft? FNs klimapanel har sagt noe om dette i den femte hovedrapporten. Å holde konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren under 450 ppm CO₂-ekvivalenter – som klimapanelet mener må til for å nå togradersmålet – vil kreve at vi de neste 40 årene kanskje må femdoble bruken av kjernekraft, solenergi, vindkraft, vannkraft, bioenergi og bruk av fossile brensler med karbonfangst og karbonlagring. Vindkraft er, sammen med andre rene teknologier, svært viktig for å få til det grønne skiftet.

Men fører egentlig vindkraft til mindre utslipp av klimagasser? Blir forurensende kullkraft erstattet med ren vindkraft? NVE har simulert norsk vindkraft sin påvirkning på klimagassutslipp fra det europeiske kraftmarkedet. I simuleringene vil 10 TWh norsk vindkraft i 2025 redusere de årlige utslippene med rundt 5 millioner tonn CO₂. Dette tilsvarer om lag 10 prosent av Norges samlede utslipp.

I tillegg har vi at rundt en tredjedel av det norske energiforbruket fortsatt kommer fra fossile energikilder. Ved ytterligere elektrifisering av samfunnet kan mer fornybar kraftproduksjon i Norge over tid også bidra til reduserte klimagassutslipp innenfor våre egne landegrenser.

Er det ikke dyrt å bygge ut vindkraft?

På grunn av teknologi- og kostnadsutviklingen er vindkraft blitt konkurransedyktig med andre teknologier. Produksjonskostnaden over levetiden (LCOE) for landbasert vindkraft i Norge var på 34 øre/kWh i 2018. Til sammenligning lå vannkraft på 36 øre mens kullkraft i Europa lå på i underkant av 65 øre. Europeiske gassfyrte kraftverk lå på over 80 øre/kWh. Dette betyr at landbasert vindkraft konkurrerer med vannkraft om å være den billigste teknologien.

Hva med opprusting av vannkraft?

I tiden framover forventes det et betydelig behov for opprustning og reinvesteringer i norske vannkraftverk. I forbindelse med dette vil en oppnå noe produksjonsøkning. I energimeldingen ble det teknisk-økonomiske potensialet for opprustninger og utvidelser av vannkraftverk anslått til 6 TWh (Meld. St. 25 (2015-2016)). 6 TWh tilsvarer litt mer enn vindkraften som produseres i Norge i dag.

Hvorfor ikke bygge vindkraftverk til havs?

Problemet langs norskekysten er dybden. I dag regnes det som rimelig kurant å bygge turbiner på 50-60 meters dyp, blir det dypere enn dette må installasjonene bygges flytende. Våre havområder er stort sett dypere enn dette. Å bygge flytende vindkraftverk er svært dyrt, for dyrt til å være lønnsomme. Trolig vil kostnaden gå ned med tiden, men foreløpig er ikke teknologien lønnsom.

Nabovirkninger

Selv om hverken Kvinesheia eller Buheii er bygd ennå, så har vi erfart at mange i nærområdet er redde for konsekvensene. Det dreier seg for eksempel om støy,

skyggekast (at bladene kommer i veien for sola og gir pulserende skyggekast), synlighet og eiendomspriser.

Generelt er det lite kunnskap om støy fra vindturbiner og folkehelse, se vedlagte notat fra folkehelsekoordinatoren i Kvinesdal. NVE sin temarapport viser til WHO sine retningslinjer for støy og helseplager fra 2018 som omhandler helsevirkninger som søvnforstyrrelse, støyplager, kognitiv svekkelse, hjerte-karsykdom, psykisk helse, trivsel, velvære, hørselssvekkelse, tinnitus, mulige virkninger på foster samt for tidlig fødsel som følge av støyeksponering i svangerskapet. Man trekker også frem symptomer som angst, stress, hukommelsesproblemer, problemer med konsentrasjon, hodepine og svimmelhet. Det er rimelig å anta at individuell sårbarhet kan ha stor betydning for opplevde plager nær vindkraftverk. For å få bedre kunnskap om opplevelsen av støy fra vindkraftverk i Norge, er det nødvendig med studier fra ulike områder av landet. Studiene bør også undersøke om infralyd (lyd med frekvens under 20 Hz som turbinene genererer) kan påvirke helsa.

Støy ble et stort tema etter at Lista vindkraftverk stod ferdig. Kommunelegen i Farsund påla utbygger å lage en helsekonsekvensutredning for å finne ut av hvor store problemene var. Transportøkonomisk institutt (TØI), som gjorde undersøkelsen, fant at støyplagen var betydelig høyere enn hva man har sett i internasjonale studier, og enn det som er forutsatt i retningslinjen T-1442. Ved et støynivå på Lden 45 dBA rapporterte 42 % at de var mye eller voldsomt plaget av støyen og 96 % oppga at den pulserende/svitsjende lyden var mest plagsom. TØI anbefaler at avstanden mellom vindturbiner og nærmeste bolig bør være minimum 1 km.

Eiendomspriser er undersøkt av Norconsult. De gikk gjennom internasjonale studier og fant at boliger som lå nært opp til turbiner ble solgt for lavere pris enn andre boliger:

Studie	Resultat
<i>Jensen m.fl., 2013 (Danmark)</i>	3,15 % redusert salgspris for boliger med utsikt til en vindturbin innenfor en avstand på 2,5 kilometer.
<i>Gibbons, 2015 (Storbritannia)</i>	6,5 % prisreduksjon for boliger med utsikt til en vindturbin innenfor en avstand på 1 kilometer, 2,5-3 % prisreduksjon innenfor en avstand på 4 kilometer.
<i>Sunak m.fl., 2016 (Tyskland)</i>	Prisreduksjon på opp mot 14,4 % ved «ekstrem visuell belastning»
<i>Droes og Koster, 2016 (Nederland)</i>	1,4 % prisreduksjon for boliger innenfor en avstand på 2 kilometer fra en vindturbin.

NVE skriver at for å redusere nabovirkninger til et akseptabelt nivå, og skape forutsigbarhet for alle aktører, bør det settes en minsteavstand mellom vindturbiner og støyfølsom bebyggelse. TØI anbefalte som nevnt minimum 1000 meter. I utlandet er det fastsatt slike grenser på mellom 500 meter (Irland) og ti ganger vindturbinens

totalhøyde (Polen og Bayern i Tyskland). Danmark har en minsteavstand på fire ganger totalhøyden. NVE skriver at de vil gjøre det samme og sette grensa på fire ganger vindturbinenes totalhøyde. De fleste vindkraftverkene som bygges i dag har vindturbiner med en totalhøyde på 150-250 meter. Det betyr at minimumsavstanden typisk vil være mellom 600-1000 meter.

De utpekte områdene

For å komme fram til forslaget har NVE først fjernet de områdene som opplagt ikke har forutsetninger for vindkraft ut fra vindforhold, verneområder, flytrafikk, radarer osv. Nesten 2/3 av Norges areal ble utelukket i denne prosessen. De resterende områdene ble deretter systematisert i 43 analyseområder som ble gjennomgått av relevante fagmyndigheter, i hovedsak Riksantikvaren og Miljødirektoratet, for å ivareta kultur- og naturmiljø.

Etter at analysene var gjort ble de 43 områdene redusert til 13, som gjenstår som de mest egnete områdene for landbasert vindkraft.

Forslaget i Kvinesdal

Ett av de 13 utpekte områdene ligger i Agder og omfatter blant annet det meste av Kvinesdal kommune sør for Knaben, se fig. 1. Begrunnelsen er gode vindforhold, god kapasitet i strømmettet, og lavere konflikter med andre interesser enn ellers i landet. NVE sier at dette området er blant de som er

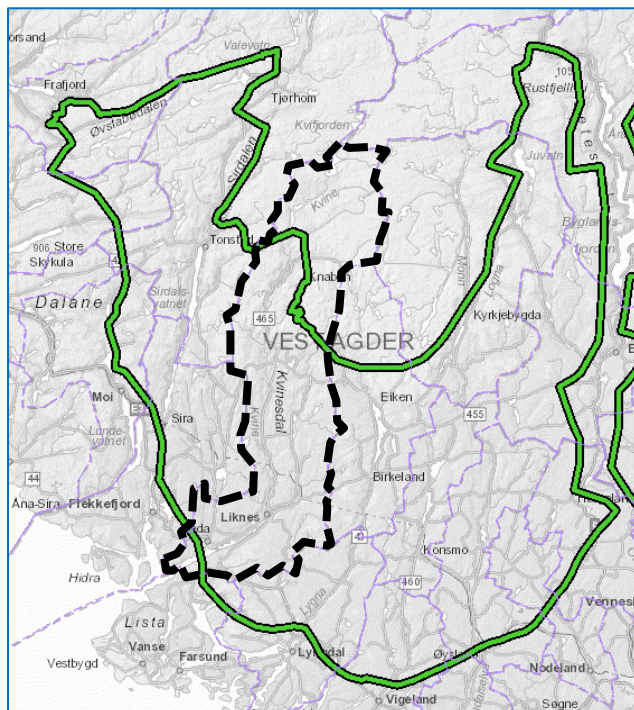

Fig. 1. Området i Agder og Rogaland som NVE har pekt ut som egnet til vindkraftproduksjon.

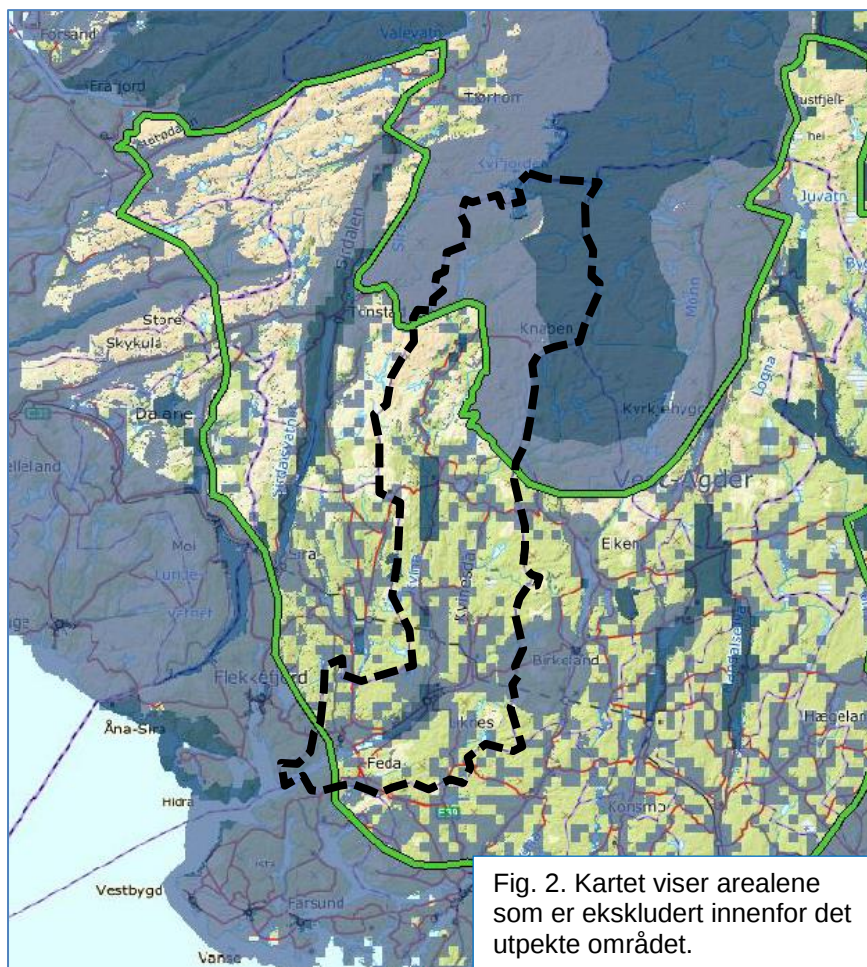

Fig. 2. Kartet viser arealene som er ekskludert innenfor det utpekte området.

best egnet i Norge.

Analysene som gjelder vårt område følger som vedlegg til saken (område 11 og 12).

Knaben ble tatt ut i analysen på grunn av viktige kultur-, natur- og friluftsinnteresser samt etter innspill fra kommunen om reiselivssatsinga. I tillegg er en del av arealet innenfor det utpekte området ekskludert og skal derfor ikke regnes med, se fig. 2. Eksklusjonene skyldes i all hovedsak lite vind i dalene, bebyggelse, værradaren i Hægebostad, noen naturreservater og noen sendere i det digitale bakkenettet.

Haddelandsheia-Blåberg-Heddan er beskrevet som et større sammenhengende naturområde som er et svært viktig friluftsområde med regional betydning. Området ble likevel ikke ekskludert.

Rådmannens vurdering:

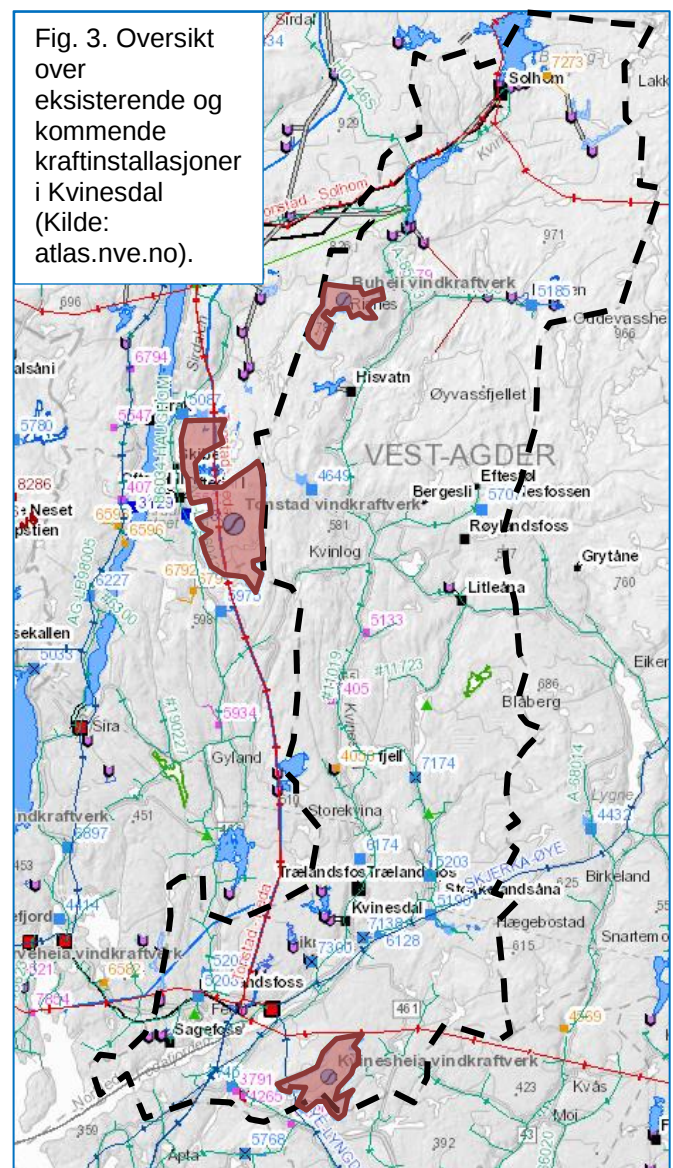
NVE og de andre fagmyndighetene har gjort et stort og godt arbeid ut fra forutsetningene. Mye god kunnskap er samlet. Rådmannen tenkte i utgangspunktet å gi et rent faglig innspill til den nasjonale rammen, f.eks. burde Haddelandsheia-Blåberg-Heddan tas ut av planen på grunn av verdi som friluftsområde, og området mellom Buheii og Tonstad vindkraftverk burde tas ut siden plassen er «brukt opp».

Men rammen reiser store spørsmål om å velge mellom klimatiltak og bevaring av naturmangfold, og den påvirker mange folk. Rådmannen har valgt å heller prøve å besvare spørsmålet om vi har plass til mer vindkraft i Kvinesdal. Slik sett er kanskje saken mer et innspill til energimeldingen enn til den nasjonale rammen.

Kvinesdal har mye vannkraft, vi har et betydelig ledningsnett, store trafoanlegg og to konsesjonsgitte vindkraftverk, se fig. 3. For tida ligger tre vannkraftprosjekter (Knaben-Sollioverføringen, Rafoss kraftverk og Dvergfossen kraftverk) og de to vindkraftprosjektene (Kvinesheia og Buheii) i startgropa for bygging. I tillegg er Tonstad vindkraftverk under bygging. Vi bidrar i stort monn med fornybar kraft til samfunnet. Er vi klare til å bygge ut enda mer, eller har vi nådd grensa?

Hensynet til klimaet taler for

Vi trenger mer ren kraft. FNs klimapanel sier som nevnt at vi kanskje må femdoble bruken av kjernekraft, solenergi, vindkraft, vannkraft, bioenergi og bruk av fossile

brensler med karbonfangst og karbonlagring. Vindkraft er, sammen med andre rene teknologier, svært viktig for å få til det grønne skiftet.

For å erstatte det meste av dagens fossile energibruk bare i Norge trenger vi 30-50 TWh med ren kraft (kilde: Statnett notat «Et elektrisk Norge – fra fossilt til strøm», 19.3.2019). Sett med europeiske øyne har Norge, sammen med Skottland, de beste vindressursene, det blåser mer hos oss enn ellers i Europa. Slik sett ligger det bedre til rette for vindkraft hos oss.

I tillegg er vindkraft ren kraft i motsetning til f.eks. kullkraft. Klimaavtrykket til vindkraft (= klimapåvirkningen fra hele livssyklusen fra komponentene lages til kraftverket blir lagt ned og fjernet) er på mellom 3-46 g CO₂/kWh. Vannkraft ligger på 4-22 g CO₂/kWh. Til sammenligning er utslippene fra kullkraft og gasskraft på henholdsvis 1000 g CO₂/kWh og 500 g CO₂/kWh. Solenergi ligger på 19-80 g CO₂/kWh. Sammen med vannkraft er vindkraft den reneste teknologien vi har per i dag.

Hensynet til naturen taler mot

FNs naturpanel har nylig gitt ut en rapport om tap av biologisk mangfold. Den beskriver relasjonen mellom menneskelig aktivitet, økonomisk utvikling og naturen gjennom de siste femti årene. Rapporten viser at vi går en mørk framtid i møte dersom vi ikke gjør store endringer i hvordan vi forbruker naturressursene. FN skriver

Fig. 4.

● Villmarkspreget: Natur som ligger fem km eller mer i luftlinje fra tynge tekniske inngrep
Kilde: Kart 1900 og 1940: Bruun, Magne, NOU-1986:13. Kart 1988 og 2013: Miljødirektoratet / miljøstatus.no

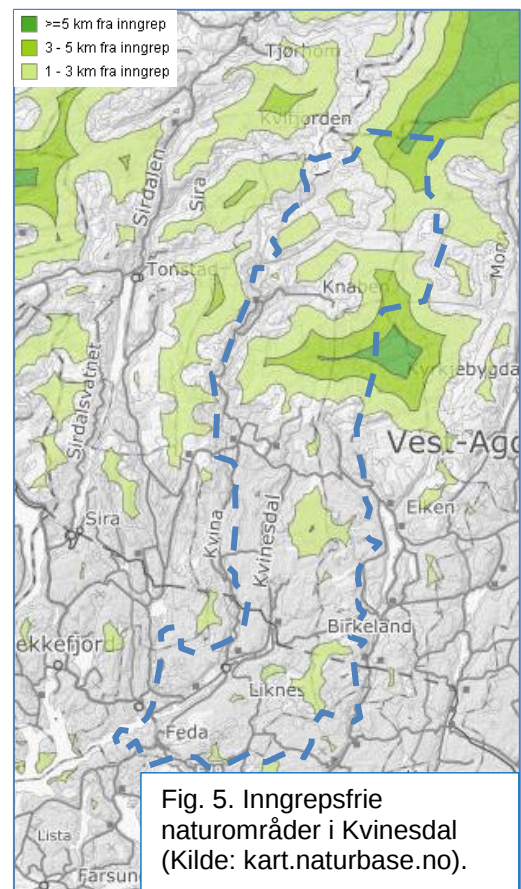
dette fordi vi trenger naturen. Naturen er systemet som holder oss i live. Systemet er et spill mellom arter, hvor de fleste arter påvirker andre arter i ulike næringskjeder og komplekse kretsløp. Naturen blir mer produktiv og robust når artsmangfoldet er intakt.

Nedbygging er en av de fem viktigste grunnene til tap av natur. Bildet mange har av Norge som et land med store intakte naturområder er ikke nødvendigvis korrekt.

Kraftutbygging, veier og andre tyngre inngrep har gitt en betydelig fragmentering av naturområdene. Det har skjedd store endringer i løpet av noen tiår. Fig. 4 viser natur som ligger mer enn 5 km fra tekniske inngrep, såkalte INON-områder. Fig. 5 viser det vi har igjen av villmark i Kvinesdal.

Etter stortingsvalget i 2014 ble ikke lenger INON styrende for arealpolitikken. Det betyr at vi ikke kan bruke INON som argument i plan- og utbyggingssaker. Men i lys av rapporten fra FNs naturpanel er urørt natur av stor betydning å bevare naturmangfoldet. De store arealinngrepene som vindkraftverkene fører med seg er ikke bra i denne sammenheng.

Miljødirektoratet sier i fagrapporten sin om fugl at særlig rovfugl, sjøfugl, hønsefugl, vadere og spurvefugl kan påvirkes av vindkraftutbygging. Mange viktige leveområder for disse artene er allerede under sterkt press fra flere påvirkningsfaktorer og én av tre norske fuglearter er oppført på rødlista. Det generelle konfliktbildet fra konsesjonsgitte prosjekter her til lands viser store forskjeller mellom lokalitetene, men med gjennomgående høyt konfliktnivå for fugl.

Mange konflikter mellom vindkraft og fugl kan unngås eller reduseres vesentlig med god lokalisering – både i konsesjonsbehandling og ved utpeking av større områder, som i den nasjonale rammen. Her trengs gode konsekvensutredninger som klarer å vurdere summen av inngrepene, det vil si den samlede belastningen over store områder. Det er krevende, men nødvendig.

Naboeffekter taler mot

Folkehelsekoordinatoren skriver at man har en grunnleggende mangel på kunnskap om støy fra vindturbiner og påvirkning på menneskers helse, og et *føre-var-prinsipp* burde derfor gjelde.

Støy er komplisert. Det er vanskelig å beregne og måle støy, og folk opplever støyen forskjellig. Rapporten som TØI laget for Lista vindkraftverk viser noe av dette. De skriver at «...befolkningen på Lista er langt mer plaget enn støynivået alene skulle tilsa, og at de reagerer langt sterkere enn det internasjonale undersøkelser indikerer. (...) Ca. 60 prosent av de som svarte på undersøkelsen mener vindmøllene på Lista er visuelt skjemmende. Dette synes å bety så vidt mye for deres plagereaksjoner at plagenormene overstiges fra første desibel. Virkningskurver for støyplage utenfor bolig tilsier at støy fra vindmøller oppfattes som 17-18 dBA verre enn støy fra vegtrafikk, og at vindmøllene bør legges minst ca. 1 kilometer unna nærmeste bolig. For personer som er uenig i at vindmøller generelt er skjemmende, og for dem som er mer positive mot vindmøller som en fornybar energikilde, synes reaksjonene på støynivåene å være mer likt det vi finner internasjonalt.»

Ut fra føre-var hensyn mener rådmannen at vi trenger mer kunnskap om virkninger av støy. Inntil vi vet mer bør minimumsavstand mellom bolig og turbin være mer enn fire ganger turbinhøyden. Rådmannen mener minsteavstanden må være på minst 10 ganger turbinhøyden. Dette vil også dempe virkningene av skyggekast, negative boligpriser, og turbinene blir liggende utenfor en teoretisk visuell dominanssone (sona der turbinene oppleves å dominere landskapsbildet). Ulempen er at sjansen dermed øker for at de kommer i konflikt med urørt natur. Det blir de enkelte konsesjonssakene som vil vise om det er mulig å finne plass til nye prosjekter.

Hva sier de andre kommunene?

Mens saksframlegget skrives er det kommet uttalelser noen kommuner og i vårt område:

Hægebostad:	Nei til vindkraft i Hægebostad
Audnedal:	Nei til vindkraft i Audnedal
Lyngdal:	Nei til vindkraft i Lyngdal
Farsund:	Nei til mer vindkraft i Farsund
Lindesnes:	Nei til vindkraft i Lindesnes
Mandal:	Ingen nye konsesjoner før en nasjonal plan for vindkraft er på plass
Åseral:	Nei til vindkraft i Åseral
Vennesla:	Nei til nye prosjekter i Vennesla
Bjerkreim:	Ja til å vurdere mulige områder for utbygging i Norge, men nei til mer utbygging i Bjerkreim (har mye fra før)
Eigersund:	Nei til mer vindkraft (har noe fra før)
Evje og Hornnes:	Nei til vindkraft i Evje og Hornnes
Iveland	Ber om at Iveland tas ut av området for vindkraft

Hva skal vi så velge?

Vi sitter igjen med et nesten umulig dilemma: vi trenger mer fornybar kraft og samtidig trenger vi å ta vare på naturmangfoldet. Rådmannen mener likevel at å bygge ned uberørt natur er en dårlig løsning på klimaproblemene. Behovet for å satse på fornybar energi er viktig for å redusere klimautslippene, men satsingen bør være på teknologi som er mindre arealkrevende og har færre negative konsekvenser.

Kvinesdal bidrar med store mengder fornybar energi til samfunnet, men naturen vår er sterkt preget av alle installasjonene. Rådmannen mener at grensa er nådd og at vi må si nei til nye store vindkraftprosjekter i kommunen. Isteden bør vi arbeide for å bli ledende innenfor vindkraft til havs, og skape bedre utnyttelse av solenergi. Videre bør staten lage gode rammebetingelser for å ruste opp og oppgradere eksisterende vannkraftverk, men på sånn måte at det ikke går ut over vertskommunenes inntektsgrunnlag.

Hvis det viser seg at det likevel er helt nødvendig med mer vindkraft på land mener rådmannen at dette bør skje i samsvar med den nasjonale rammen, men med en minsteavstand til støyfølsom bebyggelse på 10 ganger turbinhøyden og så sant vi unngår å bygge ned mer urørt natur.

Et hjertesukk – vi må vite hva vi får

Vi har hatt to vindkraftsøknader til behandling i kommunen, Kvinesheia og Buheii, og vi er nærmeste nabo til Tonstad vindkraftverk. I to av sakene, Tonstad og Kvinesheia, opplever vi at turbinene blir betydelig større enn det som ble visualisert i konsesjonssøknadene. Rådmannen forstår at utbygger bør få anledning til å ta i bruk den nyeste teknologien, men samtidig må vi vite hva som blir bygd når vi skal svare på høringer. Det må være bedre samsvar mellom søknadene og det som faktisk blir bygd. Rådmannen mener maksimal høyde på turbinene må beskrives i søknadene og fastsettes i konsesjonene – vi må vite hva vi får.

6722:	Vurdert i saksframstillingen:	Ikke relevant:
Økonomi	X	
Levekår og likestilling	X	
Klima/miljø	X	
Barn og unges oppvekstvilkår	X	
Trafikksikkerhet		X

Vedlegg

- 1 Analyseskjema område 11
- 2 Analyseskjema område 12
- 3 Vindkraft og folkehelse